

Dansk som første-, andet-, tredjesprog

Bergthóra Kristjánsdóttir

Tórshavn den 11. – 14.8 2014

Dansk som andetsprog i curriculære dokumenter

Hvor findes dansk som andetsprog?

Småbørn - Som sprogstimulering i dagtilbud (?)

Hvad gør dansk som andetsprog til dansk som andetsprog?

I folkeskoleloven - § 5, stk. 7 og 8 –

I AVU Voksenuddannelse – parallelt med dansk

Hvem er målgruppen for dansk som andetsprog?

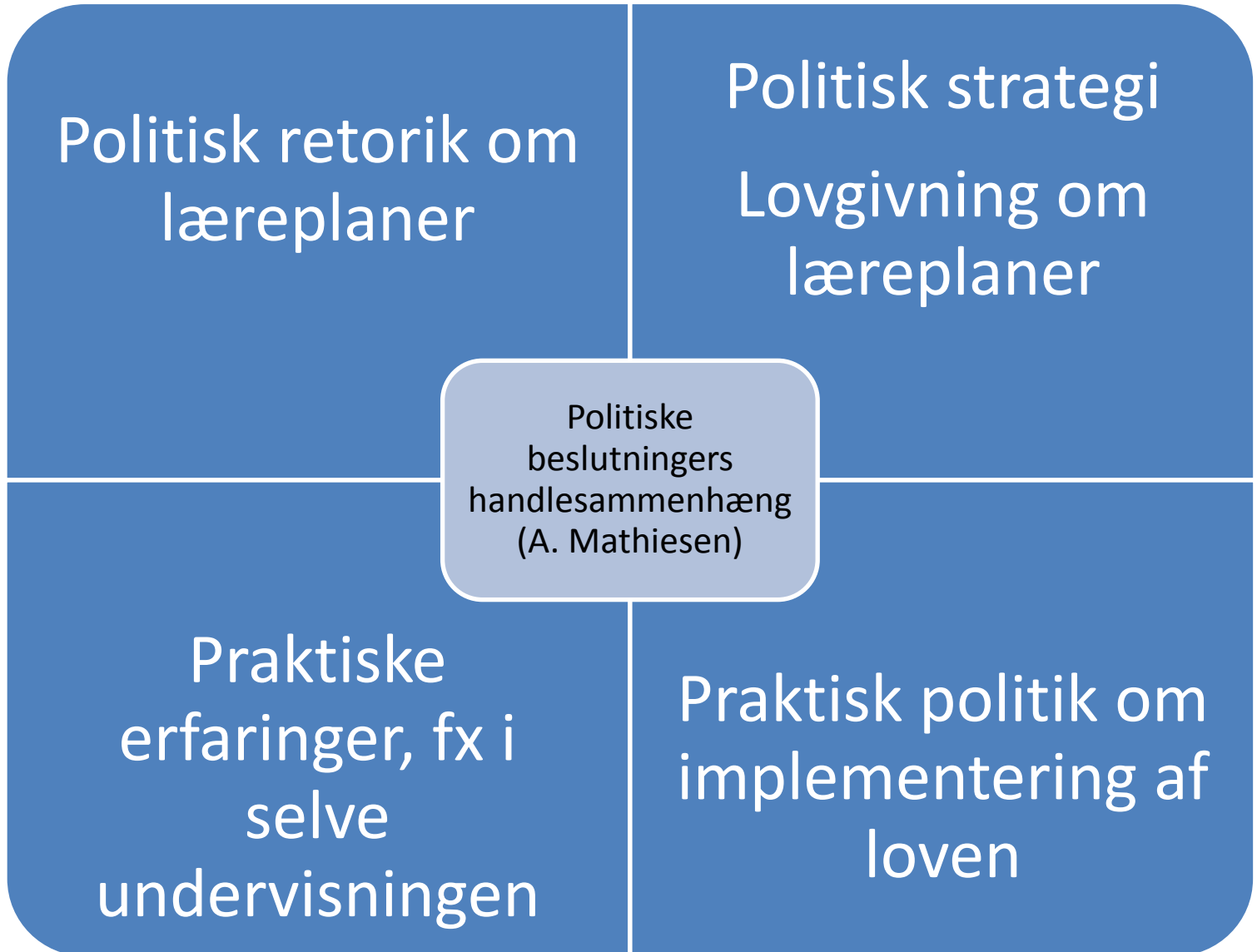
I HF som forsøgsfag

I læreruddannelsen – som Fag/faglighed (?)

På sprogcentre – DU1/ DU2/ DU3 og arbejdsmarkedsrettet dansk

På KUA og AU – DAV og master i dansk som andetsprog, SDU Bachelor

Læreplaners handlesammenhæng

Danskundervisning i Island: Om praksiserfaringer fra efteruddannelse af dansklærere

Interview med Michael Svendsen Pedersen, MSP lektor på RUC den 30. maj 2014. Michael har i årtier afholdt kurser for dansklærere i Island, både folkeskolelærere og gymnasielærere og planlagt kurser og studieophold i DK.

Hvem er den islandske dansklærer?

1. Læreplanen for fremmedsprogene/ dansk
2. Lærernes danskdannelse/ Danmarksbillede
3. Lærernes dansk kompetence
4. Indholdet i undervisningen
5. Pædagogik
6. Perspektiver

1. Læreplanen for fremmedsprogene/ dansk

”Jeg har aldrig, aldrig hørt lærere referere til Den fælles europæiske reference for sprog eller det der står i læreplanen for fremmedsprog/dansk.”

”Når jeg snakker om funktionelt sprog, er det ikke noget lærere forbinder med referencen .”

Lærere kan sige, at de skal nå det og det – ligesom sproglærere andre steder også siger. Og at de ikke kan nå det og det, fx det kommunikative – men ikke med reference til læreplanen.

Det kommunikative fylder ligeså meget i lærerplanen som det skriftsproglige.

2. Lærernes danskdannelse/ Danmarksbillede

Islandske lærere er meget positive over for Danmark "Elsker Dk højt".

De har et finkulturelt forhold til DK. MSP har haft interesse i at præsentere et andet DK, fx det multikulturelle komplekse samfund, sociale forhold, indvandring , socialt udsatte men det har der ikke været interesse for.

Når lærerne har været på studieophold i DK, har det været Det kongelige teater, de nationale museer og finkulturelle aktiviteter, der har haft deres interesser. "Det er fint men kun en del af det."

Mange dansklærere har haft en god ungdomsoplevelse i DK og måske har bevaret venskaber derfra

2. Lærernes danskdannelse/ Danmarksbillede

”På et tidspunkt bad jeg lærere om at sende mig materiale, som de brugte. Blandt andet fik jeg en video med unge der cykler rundt i Nordsjælland. Det er sol, sommer og Dannebrog vejer i vinden. Cyklisterne kommer ind på en kro og får sildemadder. Det hele er romantik.

Min mor ville synes den var god. Vi cykler derud ad og vi er glade sammen. Det slog mig. Det er ikke mit billede af DK.”

De danske ugeblades betydning for lærernes dannelse: ”Jeg kan ikke huske, at det har været diskuteret.”

En anekdote om Dannebrog.

3. Lærernes kompetence

Der er to yderligheder:

Lærerne der har været i DK og er virkelig gode til dansk og på den anden side: "Jeg møder også folkeskolelærere, der ikke kan forstå, hvad jeg siger og som ikke vil tale dansk."

Givende samtaler om begreber, hvor lærere diskuterer hvad begreber indenfor sprogpædagogik dækker på islandsk, fx task (samskiptaverkefni), diskurs, genre, ...

4. Indholdet i undervisningen

Ungdomsrelateret – måske problemorienteret

Eleverne arbejder med litterære tekster. Noveller spiller en stor rolle.

Især gymnasielærere er godt informeret om danske forfattere. De kender mange aktuelle, især nutidige danske forfattere og film. Matador har spillet en rolle.

Ikke viden om aktuelle personer, fx politikere og aktuelle begivenheder i DK.

5. Pædagogik

Helt klart: Skriftsprogsrelateret og lærerstyret/læremiddelstyret

Man læser og skriver. Ikke tradition for at tale i undervisningen. Eleverne taler stort set ikke. Lærerne spørger fx eleverne, hvad en tekst handler om og eleverne svarer på islandsk. Eleverne er ikke indstillet på at kommunikere og slet ikke indbyrdes.

Belæg for det lærerstyrede og skriftssprogsrelaterede i Audur Hauksdottirs doktorafhandling: Lærernes strategier, elevernes dansk. Dansk som fremmedsprog i Island (2001).

Det er islandsk mentalitet ikke at være kommunikerende.

6. Perspektiver

Lærerne er opgivende. "Jeg oplevede en mathed". Talte med Michael Dal om det, som mente at lærerne havde givet om i forhold til at kommunikere. Lærerne ved ikke helt hvad de skal gøre for at få eleverne for at interessere sig for dansk og at gide dansk. "På mine kurser gør jeg alt for at komme med ideer til, hvordan man kan kommunikere på dansk."

Faget dansk har været under pres i lang tid, fx timetal, alderstrin, ...

Eleverne møder ikke dansk i deres dagligdag. De har ikke adgang til dansk. De kan ikke se hvad de skal bruge dansk til – nytten af det. "Hovedfjenden" er engelsk.

6. Perspektiver

”Hver gang jeg møder islandske dansklærere føler jeg at det har været spændende men når jeg kommer næste gang med det samme er det som om det er nyt. Der sker ikke ret meget.”

”Lærerne italesætter de samme problemer år efter år. Jeg oplever ikke progression.”

”Mere opgivende stemme nu – mat stemning.”

På spørgsmålet om historiske bånd mellem Island og DK spiller en rolle, fx kolonialisering: ”Aldrig hørt noget i den retning.”

”Diskuterer det med AH, der er historisk interesseret men ellers ikke.”

Dansk-islandsk samarbejdsprojekt

Danmark og Island samarbejder om en styrkelse af danskundervisningen i Island.

Tidsperiode: 2001 og indtil videre.

En rejselektor og en rejselærer

Formålet med samarbejdsprojektet er at støtte danskundervisningen i det islandske skolesystem med særligt henblik på styrkelse af elevernes mundtlige færdigheder, formidle dansk kultur i det islandske skolesystem, øge interessen for dansk og styrke bevidstheden om betydningen af dansk sprogforståelse for islændinge.

Projektet finansieres af undervisningsministerierne i Danmark og Island. Der er fra dansk side afsat en årlig rammebevilling på 3,0 mio. danske kr., og der er fra islandsk side afsat en årlig rammebevilling på 6,0 mio. islandske kr. Hele samarbejdsaftalen kan findes på Undervisningsministeriets særlige hjemmeside for projektet:

<http://www.uvm.dk/Island>

Workshop

Til diskussion:

- 1. Læreplaner for dansk; Første-, andet-, tredjesprog – modersmål, andetsprog, fremmedsprog – majoritetssprog/ minoritetssprog, ...**
- 2. Lærernes danskdannelse/ Danmarksbillede**
- 3. Lærernes dansk kompetence**
- 4. Indholdet i undervisningen**
- 5. Pædagogik**
- 6. Perspektiver**